

Van der Oudermeulenlaan 5, woonhuis

Adres	Van der Oudermeulenlaan 5
Postcode	2243 CR
Kadastraal nummer	F 9130
Naam	Roving's end
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1930

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS inclusief aangebouwde TUINMUREN.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering.

Inleiding

Het huis met inpandige garage werd in 1930 ontworpen door ingenieur A.M. de Rouville de Meux voor A. Volz jr. in Engelse cottagestijl.

De bouw van garages was in die tijd in Wassenaar al heel vroeg gebruikelijk. Al vanaf het begin van de 20ste eeuw werden in plaats van koetshuizen garages met chauffeurswoningen gebouwd, zoals bijvoorbeeld de garage annex chauffeurswoning op Rijksweg 554 (het huidige adres) uit 1905 of de automobieltgarage met chauffeurswoning op Schouwweg 29 van de buitenplaats Ter Veken uit 1911 of de garage annex chauffeurswoning van Maarheeze uit 1914 op Rijksweg 669. Daarnaast werden al vroeg in relatief veel projecten garages aan de woningen gebouwd en geïntegreerd in het ontwerp, zoals bij de dubbele middenstandswoningen aan de Prinses Marielaan 11-13 uit 1929 (aan nummer 11) of het landhuis Hertelaan 1 uit 1928. Bovendien werden inpandige 'drive-in-garages' gerealiseerd – niet alleen bij villa's en landhuizen, zoals bijvoorbeeld Sophialaan 1 uit 1934, maar ook bij middenstandswoningen –, zoals Teylingerhorstlaan 19-21 uit 1932. Van der Oudermeulenlaan 5 behoort tot de vroegste voorbeelden (of zelfs het vroegste) van drive-in-garages.

Het huis, dat intern tot in de kleinste detail (hangwerk, sluitwerk, deurklinken, binnenluiken) door De Rouville de Meux is ontworpen, is in zijn interne structuur behoorlijk gewijzigd, terwijl de detaillering in hoge mate behouden is. Het zeer hoge niveau van detaillering is van groot belang voor de architectuurhistorische waarde van dit pand. De vormgeving van de detaillering ademt een historische sfeer, die aan de middeleeuwen of in ieder geval aan vervlogen tijden doet herinneren,

zoals bijvoorbeeld de overdimensionering van de kozijnen, het gebruik van moer- en kinderbalken en kruisgewelven of de toepassingen van klinknagels in de voordeur of de gehengen van deuren en ramen.

Het pand is aan de rechterzijde uitgebreid met een houten uitbouw van één bouwlaag met plat dak, die niet over de gehele gevelbreedte gebouwd is en die vanwege de bescheiden omvang en het terughoudende kleur- en materiaalgebruik van ondergeschikt belang wordt geacht. Voorts is het pand in volume en gevelindeling vrijwel geheel behouden, met uitzondering van een vernieuwde deur en het plaatsen van terrasdeuren. Daarnaast is er een glaspui geplaatst in de opening van de voormalige drive-in-garage en zijn een paar ramen vernieuwd. Verhoudingsgewijs zijn er veel ramen, inclusief het glas-in-lood bewaard gebleven.

Over de architect

Abraham Mattheüs de Rouville de Meux (1893-19??), geboren in Den Haag, genoot zijn opleiding aan de Technische Hogeschool in Delft waar hij in 1922 zijn diploma voor bouwkundig ingenieur haalde. Hij was op verschillende architectenbureaus werkzaam en van 1927 tot 1930 als assistent aan de TH in Delft verbonden. In deze jaren vestigde hij zich als zelfstandig architect in Den Haag. In 1929 werd De Rouville de Meux benoemd tot leraar aan de Academie van Bouwkunst waar hij tot 1935 les gaf. Voor zijn werk en zijn studie bracht De Rouville de Meux veel tijd in Milaan door. De architectuur van De Rouville de Meux was, afhankelijk van de opgave, traditioneel of historiserend van aard. Dit maakte hem ook geliefd bij opdrachtgevers in Wassenaar. Hier ontwierp hij in 1926 een klein landhuisje dat op verzoek van de opdrachtgevers als een Engelse cottage werd opgetrokken. Deze stijl werd ook bepalend voor het landhuis dat De Rouville de Meux vier jaar later aan Van der Oudemeulenlaan ontwierp. De karakteristiek is nog steeds zeer herkenbaar. Het landhuis dat in 1935 naar zijn ontwerp aan de Bloemcamplaan 35 tot stand kwam, werd bepaald door de vormentaal van de Delftse school. Behalve in Wassenaar had De Rouville de Meux ook veel opdrachten in Eindhoven, Zaltbommel, Nunspeet en Zaandam. In Loenen ontwierp hij kort na de Tweede Wereld een rietgedekte kapel op de Erebegraafplaats en in de jaren vijftig ontwierp hij het raadhuis van Pijnacker, in een historiserende stijl.

Over de Van der Oudermeulenlaan

De Van der Oudermeulenlaan is aangelegd als oprijlaan naar Kasteel Oud Wassenaar en is vernoemd naar een van de eigenaren van het kasteel, C.J. van der Oudermeulen. In 1872 kocht de vermogende Cornelis Jan van der Oudermeulen (1838-1904), stalmeester in buitengewone dienst van Koning Willem III en onder meer hoogheemraad van Rijnland, de buitenplaats Hoogwolde, later bekend als Oud Wassenaar. Van der Oudermeulen brak het bestaande huis af en liet het huidige huis in 1875 ontwerpen door architect C. Muysken. Na zijn overlijden in 1904 kwam de buitenplaats, samen met het naastgelegen Rust en Vreugd, in handen van Nationaal Grondbezit N.V. en in 1908 van de exploitatiemaatschappij 'Park Groot Haesebroek' onder directie van de architect J.T. Wouters. De omringende gronden van de buitenplaats werden in de jaren daarna verkaveld en bebouwd.

De bebouwing van de Van der Oudermeulenlaan kwam overwegend in de jaren twintig van de 20ste eeuw tot stand en wordt gekenmerkt door een hoge architectonische kwaliteit, waarbij het tegenoverliggende pand op huisnummer 4 (uit 1928) in Nieuwe Haagse Schoolstijl een rijksmonument is; het even verderop gelegen huisnummer 11 (uit 1927) in Engelse Cottagestijl is eveneens rijksmonument. Ook Van der Oudermeulenlaan 20 uit 1920 is rijksmonument. Bovendien zijn veel panden aan de laan opgenomen op de lijst van cultuurhistorisch waardevolle panden, waaronder nummer 2b uit 1926, 9/9a uit 1923, nummer 12 uit 1925, nummer 16 uit 1928 en 18 uit 1927.

Stedenbouwkundige aspecten

Het huis ligt aan de Van der Oudermeulenlaan op een ruim perceel.

Architectonische beschrijving¹

Het deels onderkelderde huis is vanuit een samengestelde plattegrond in één bouwlaag met een samengestelde kap opgetrokken. Het dak bestaat uit een kruisvormig hoofddak en twee steekkappen; alle daken uitgevoerd als zadeldak met lichte zeeg en gedekt met rode, gebakken leien in maasdekking. Door de dakvorm zijn er maar liefst zes kopse gevels c.q. topgevels. Aan de zuidoostzijde bevinden zich zelfs drie topgevels op een rij; de daken gekoppeld via zakgoten. Voorts zijn er drie schoorstenen die hoog opgemetseld zijn in een grote variatie aan metselverband, die het rijk gescharkeerde dakvlak mede bepalen. De schoorsteen aan de voorzijde is als zelfstandig volume vanaf het maaiveld opgemetseld. Het trappenhuis aan de rechterzijde is in het exterieur herkenbaar door een 'bay-window' met steekkapje op de verdieping. Het huis is opgemetseld in Vlaams verband en het metselwerk is voorzien van sierranden, onder meer in de vorm van uitkragende stenen. Lateien zijn afgewerkt met leitegels. Kozijnen en ramen zijn van eikenhout en voorzien van glas-in-lood. Ook de voordeur is van eikenhout. De topgevels aan voor-, rechterzij- en achterkant zijn ingedeeld met houten vakwerk en ingevuld met siermetselwerk. Dakoverstekken zijn aan de gevels afgewerkt met leitegels of met houten balken. Aan de voorzijde is zowel links als rechts een afscheiding tussen tuin en voorerf gemetseld, waarvan de rug bestaat uit rode, Hollandse pannen.

Interieur

In het interieur is een grote rijkdom aan gesmeed hang- en sluitwerk, zoals raamsluiters en gehengen. Voorts zijn er onderdelen van het interieur behouden, zoals moer- en kinderbalken met sleutelstukken, kruisgewelven in schoon metselwerk, eikenhouten vloeren en binnenluiken.

Waardstelling

Het woonhuis is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en als onderdeel van de ontwikkelingsgeschiedenis van de Van der Oudermeulenlaan in het bijzonder;
- vanwege de plaats die dit huis inneemt in het oeuvre van architect De Rouville de Meux als een van zijn in exterieur en ook in interieur rijk gedetailleerde landhuizen in Engelse landhuisstijl;
- als een vroeg voorbeeld van een drive-in-woning en de herkenbaarheid daarvan door het behoud van de garage-opening en -deuren en derhalve als voorbeeld van en als uitdrukking van de automobiel-cultuur in Wassenaar;
- vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm en het vrijwel gaaf bewaarde, eigentijdse en typerende materiaalgebruik en detaillering van het exterieur;
- vanwege de karakteristieke detaillering en materiaalgebruik van het interieur;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldondersteunende ligging aan de Van der Oudermeulenlaan.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 11 september 2012; www.bonas.nl; www.iisg.nl/ondernemers/pdf/pers-1260-02.pdf;
Bewonersvereniging 'De Kieviet', 'Een eeuw Park de Kieviet 1910-2010', 2010;

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Redengevende beschrijving gemeentelijk monument

Landhuis te Wassenaar, *Bouwkundig Weekblad*, jrg 47, 37(1926), 367-369;
Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;
'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;
Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.